

עבודת השם

פרשת "וארא"

להשתלט עליה, היא לקחה סחורה בהקפה והחלה לסחור. בקיצור: העסק פעל כימים ימימה, עם רווחים קטנים וחובות גדולים. העשיר הציע לה נישואין וחי אושר ועושר אך כל זאת בתנאי שתסגור את חובותיה. הגברת החליטה להישאר עצמאית ולא הצליחה לסגור את חובותיה. ראה העשיר שהאלמנה אינה יכולה לגבור על להיטות המסחר, ואינה ממהרת לחסל את עסקה, הנישואין נדחים מחדש לחודש, והתאריך אינו נראה באופק, הלך בחשאי אל כל ספקי הסחורה וגילה להם שהאלמנה עומדת להינשא ולחסל את העסק, ומי יודע אם יראו את כספם בחזרה...

מיהרו הספקים לדרוש את המגיע להם, ומיאנו לספק לה סחורה חדשה. בעל כורחה, הלך העסק והתחסל. מובן, שהדבר היה למורת רוחה. היא חקרה ודרשה מי הפיץ את השמועה הזדונית, והוברר לה שהיה זה בעלה לעתיד... קצפה האלמנה ורגזה, עלתה לבית העשיר וטענה: "אם כך אתה נוהג בי לפני הנישואין, לאיזו שרירות לב אני צריכה לצפות לאחריה?" ענה העשיר ואמר: "אל נא יחר באפך. הלא תביני, שלא נהגתי כן מחמת שרירות לב. ההיפך הוא הנכון! הואיל ואני רוצה לשאתך, וחפץ למהר את הנישואין, פעלתי לחסל את עסקך כדי למהר את אושרך!" והנמשל: הן נגזר על עם ישראל להיות בגלות ארבע מאות שנה והם נגאלו לאחר מאתיים ועשר שנים, הואיל וקושי השעבוד השלים את המניין. זאת משום שפעל הקב"ה להקשות עליהם ולהכביד את עול השעבוד כדי למהר ולהחיש את גאולתם וכך זה בעונותינו המרובים הקב"ה רוצה לגאול אותנו כמו שהעשיר רצה להתחתן עם האלמנה סוחרת אך תחילה עלינו לסלק את חובותינו לא להיכנס למינוס של עברות ולעשות תשובה כשלא עושים זאת הקב"ה מייסר אותנו כדי שנתעורר ונזרו את החתונה של ביאת הגואל משיח צדקנו אמן. (אור הניאל)

"וְיָגֵם אֲנִי שְׁמַעְתִּי, אֶת־נֶאֱמַר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר מִצְרִים, מַעֲבִדִים אֹתָם; וְאָזְכֹּר, אֶת־בְּרִיתִי." (וארא ו-ה) נאקה אינה לשון תפילה בעיקרה, אלא לשון גניחה וצעקה הנובעת מרוב ייסורים. טבעו של אדם שכאשר הוא בצרה או במועקה קשה, הוא משמיע קול אנחה והמיה מרוב צרה, ואפילו כשהוא יחידי ואין לו למי לצעוק - אלא צועק הוא מפני שבטבעו הוא כך - כך מבאר הרב שמשון דוד פינקוס שליט"א בספרו "שערים בתפילה".

בכך גילו לנו חז"ל יסוד גדול בעבודת התפילה ובשאר עבודות ה', שנאקה שהיא דבר טבעי, נאקה כאב, צריך שתהיה מכוונת אל ה'. בטבע האדם כאשר יש לו ייסורים הוא גונח ונאנק שלא מרצונו, לא יוכל לעצור עצמו בעד זה, אעפ"י שהצועק אינו יודע ואף אינו מכוון בדעתו. אבל בטבעם של דברים, פעולה זו במהותה היא כמיהה למקור הטוב והשלימות לבורא עולם. נמצא, שכל צעקה בעולם במהותה, היא בעצם פעולה של תפילה, וזה אשר שם הקב"ה בטבע כל בריה להצילה ולרפואתה. וכאשר היא צועקת חש הוא לעזרתה, שהרי כל הצעקות מכוונות אליו. מכאן היסוד שבכוח האדם לכוון בדעתו, שאת הצעקות האלו יש להביא אליו יתברך לתפילה.

"וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה בֶּן, אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל; וְלֹא שָׁמְעוּ, אֶל־מֹשֶׁה, מִקְצֶר רוּחַ, וּמַעֲבֹדָה קָשָׁה." (וארא ו-ט) כידוע, ארבע מאות שנות הגלות, שנאמרו לאברהם אבינו בברית בין הבתרים החלו בלידת יצחק. ומאז הלך המצב והחמיר: יצחק אבינו ישב בארץ ישראל, יעקב אבינו עבד בחרן וירד למצרים. לאחר מכן החל השעבוד והוסיף להכביד עד להשלכת הילדים ליאור ושיקועם בחומה. בני ישראל ודאי תמהו וזעקו: מדוע עשה ה' כן, מדוע מצבנו הולך ורע? המגיד מדובנא זצ"ל ענה על כך במשל: אדם עמיד ומכובד, מראשי הקהילה, התאלמן, לא עליו. באו והציעו לו להשתדך באלמנה מבנות העיר. אשת חיל היא, אמרו לו. הנה בעלה נפטר לפני כמה שנים והיא נשארה בחוסר כל, אבל היא לא הניחה לרפיון ולייאוש

"הוא אָהֵרן, וּמֹשֶׁה־אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה, לָהֶם, הֲצִיאוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם." (וארא ו-כז) והובא ברש"י מדוע פעם הקדים משה לאהרון ופעם הקדים אהרון למשה, מלמד שהיו שניהם שקולים כאחד, ולכאורה קשה הרי התורה מעידה על משה והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני הארמה וא"כ איך אפשר לומר ששניהם שקולים כאחד, אלא הביאור בזה שלא עלתה על דעתו של משה שהוא יותר גדול מאהרון וכן אהרון לא העלה על דעתו שהוא יותר גדול ממשו, לפיכך שקולים שניהם כאחד. ובאופן אחר נראה לומר שבנ"י הכירו את אהרון יותר ממשו, כי אהרון חי איתם בסיבולתם במצרים ואילו משה רבנו היה רחוק מבני ישראל, כי מיד לאחר שהרג את המצרי ונודע הדבר לפרעה ברח משה ממצרים והלך למדין, לפיכך הוא לא היה רגיל עם בני ישראל במצרים, לכן כלפי

16:37	כניסת השבת
17:39	צאת השבת
17:00	שקיעה
18:12	ר. תם
6:47	הנץ

הפטרה: "כה אמר ה' בקבצי"

בני ישראל הקדים אהרון למשה מכיוון שאהרון היה קרוב אליהם יותר, אבל כלפי פרעה משה היה רגיל יותר עוד מקטנות אצל פרעה, לכן הם המדברים אל פרעה הוא משה ואהרון. ועוד אפשר לומר שכלפי יציאת מצרים היו שקולים שניהם כאחד, ולכן כאן הקדים זה פעם וזה פעם, אבל לגבי שאר דברים כל אחד היה בדרגתו שלו, והכתוב השווה אותם רק לגבי יציאת מצרים (וידבר יוסף).

שגרו בו יהודי ומצרי, והיה להם חבית מלאה מים בשותפות, וכשהמצרי היה ממלא את הקנקן מן החבית, היה מלא דם, ואילו כשהיהודי ממלא את הקנקן, מאותו חבית היה מלא מים זכים וטובים, והיה המצרי מתחנן ליהודי ואומר לו תן לי מידך ואשתה, וכששם הקנקן בפיו נהפכו המים לדם, ולא הייתה להם עצה למצרים, אלא לקנות מים בכסף מן היהודים, בכל מחיר שבקשו, ועייב התעשרו, שכן המכה נמשכה שבעה ימים. (אמרי חן)

"הנה אנכי מכה במטה אשר בידי, על-המים אשר בַיַּאֲרֹ-וַיִּהְיֶה לְדָם." (שמות י"ז) דווקא "היאור" שהוא "הנילוס" נהפכו המים שבו לדם, כי ידוע שהנילוס מקורו הוא בחבשו, שהיא בדרומה של מצרים, ומשם נשפך ועובר אח"כ בכל ארץ מצרים, ואין ספק שלא לקו מי הנילוס בהיותם בחבשו, כי מה הם חטאו שמימיהם יהפכו לדם, ורק כשבאו לגבול מצרים נהפכו לדם, וכשיצאו ממצרים שוב נהפכו למים, וכשהמצרים היו עומדים מרחוק והיו רואים את המים הזורמים, חשבו נלך ונשתה מים, אבל בהגיעם לגבול מצרים, מיד נהפכו המים לדם, ובזה ידעו כי אני ה', המהפך מים לדם, ודם למים, וממכה זו העשירו בני ישראל, כי בבית אחד

"וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי מֹשֶׁה, כִּצְאֹתִי אֶת-הַעֵיֶר, אֶפְרֹשׂ אֶת-כַּפֵּי אֶל-יְהוָה; " (וארא ט"ט) אבל בתוך העיר לא התפלל לפי שהייתה מלאה גילולים, (עייין רש"י), ומדוע באמת דווקא במכת הברד הקפיד משה לצאת מחוץ לעיר ולהתפלל, ואילו בשאר המכות התפלל בתוך העיר? והנה ידוע שעבודה זה של המצרים הם הצאן, והנה כאן במכת ברד כתוב: "הירא את דבר ה' הניס את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים", נמצא שהיו הצאן שהם ע"ז של המצרים בתוך העיר, משום הכי יצא משה מחוץ לעיר להתפלל, אבל בשאר המכות היו הצאן בשדות מחוץ לעיר, ולכן היה יכול להתפלל בתוך העיר, או בפשטות כי היו קולות וברקים בתוך העיר ולכן לא היה יכול להתפלל שם. (אמרי חן)

סיפור בהמשכים "אורה על-כורחו" חלק ב

מצור: החורף בעיצומו בעיר ססוב. ברקים הבזיקו, רעמים קרעו את חלל האוויר ורוחות עזות נשבו בזעף. אנשי העיר העדיפו להישאר בבתיהם ולהתחמם מול האח הבוהרת. **המשך:** פקח האיש את עיניו, הביט בתימהון סביבו ובשקיעה הנשקפת מהחלון, ופתאום תפס כי עבר היום, והוא החמיץ את ההזדמנות להגיע לעירו. שוב הרגיעו רבי משה-לייב בקולו החם והאבני: "אל דאגה, בוא עמי לתפילות מנחה וערבית, לאחר מכן הישאר לסעוד את סעודת הערב וללון בלילה בבית. בבוקר, לאחר תפילה וטעימה, תוכל לצאת לדרך רענן וטוב-לב". אסיר תודה הסכים האורח להצעתו. יחד שבו מתפילת ערבית וישבו לסעודת הערב. לאחר מכן ערך לו הצדיק מקום לינה ליד התנור, מרופד היטב בכרים ובכסתות, והאיש השתרע על המיטה בנוחות רבה. רבי משה-לייב הניח שהאיש נרדם ופנה לעבודתו הקדושה, שבה היה רגיל בכל ערב. בתחילת הלילה עסק בלימוד תורה, בניגון שקט מרטיט-לב. כשהגיעה שעת חצות ירד על הארץ, חלץ את נעליו, והחל לקרוא 'תיקון חצות' בקול בכי, והדמעות זולגות על לחייו. כל זאת עשה בשקט, כדי שלא להפריע את שנת האורח. אולם האורח, שנתו הייתה ממנו והלאה. המנוחה הארוכה במשך היום רעננה את חושיו, והוא התקשה להירדם. כך מצא את עצמו מאזין לקול לימודו של הצדיק ולתפילתו הנשפכת כמים, בגעגועים ובדמעות, בלב כמה לאדון הנשמות. משהו עמוק זע בקרבו. מחשבות נוגות התרוצצו במוחו. הוא החל לשחזר את מאורעות חייו. מעולם לא חש התרוגשות עמוקה כל-כך. סכר ליבו נפתח, ופרץ של דמעות חמות מילא את הכר ששכב עליו. הוא חש שנהפך לאיש אחר. הלילה עבר. בבוקר העירו הצדיק לתפילת שחרית, וכששבו מהתפילה הגיש לפניו את ארוחת הבוקר. לאחר שסיים האורח לאכול, אמר לו רבי משה-לייב: "עכשיו תוכל להמשיך בדרךך כאשר תחפוץ". אנהה בקעה מליבו של האורח. הוא הושיט את ידו לרבי משה-לייב, ואמר בקול חרישי: "אין לי עוד סיבה להמשיך בדרכי לברוד". נתן הצדיק מבט חודר בעיניו והאורח קרא בקול: "החלטתי לשוב לביתי". יצא האיש מהבית, ובני-ביתו של הצדיק לא הסתירו את סקרנותם. "מיהו הצדיק הנסתר הזה?", שאלו. רבי משה לייב חייך וענה: "זה יהודי כפרי פשוט, שברבות השנים התגשם ונעשה גס ביותר, עד שחבר לחבורת גויים נחותים שמרכזם בעיר ברוד. אתמול היה בדרכו לברוד, כדי לעשות עמם אחד ממעשיהם השפלים והגרוועים. החלטתי למנוע זאת ממנו, ולשמחתי, מנע את עצמו מאותו מעשה כאשר נענה להזמנתי, ואף נעשה בעל-תשובה גמור." סוף!

ע"פ ילקוט יוסף
כ"ר ד'

פינת ההלכות "דיני חולה שאין בו סכנה בשבת"

לח. מי שהוא כבד שמיעה ורוצה להשתמש בשבת במכשיר שמיעה הניתן באוון, מותר לו להשתמש במכשיר זה בשבת, ואין לאסור משום רפואה בשבת. ובלבד שיכווין את המכשיר מערב שבת, ולא יפעילו בשבת. וכן מכשיר שמיעה המורכב על-ידידות המשקפיים, מותר לכבד שמיעה להרכיב המשקפיים בשבת כדי לשמוע, ובלבד שיפעיל את המכשיר מערב שבת. ואסור להחליף את הסוללה בשבת. ומותר לטלטל בשבת מכונת שמיעה, להסירה בעת שהולך לישון, ולחזור ולהשתמש בה אחרי קומו משנתו, כשהיא פתוחה מערב שבת ופועלת כהוגן. ואין איסור לדבר אליו בזמן שמרכיב את המכשיר שמיעה. וכן מותר לצאת עם מכשיר זה לרשות הרבים. ואם חלק מהמכשיר מונח בתוך כיס החולצה, יש מי שאומר שיחברו לכיס ע"י סיכת בטחון, ואז יהיה מותר לו לצאת בשבת עם המכשיר שמיעה לרשות הרבים. ואם חלק מהמכשיר מחובר לידידות המשקפיים, מותר לו לצאת לרשות הרבים עם המשקפיים גם אם אינו צריך למשקפיים. (ילקוט יוסף שבת ד' עמ' קיח. הליכות עולם ח"ג פר' מקץ)

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפ בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאווג וחנינה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורמזון בן חוה	

ת.נ.צ.ב.ה.

עורך ומגיש: שלום ע.

המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית:
יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.ase@gmail.com
כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרשו"